

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Interpretacija poljubnega (odlomka) umetnostnega besedila

Ponedeljek, 26. maj 2008 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začnajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje dva odlomka z navodili za pisanje interpretacije. Napišite samo eno interpretacijo odlomka, vodeno ali samostojno. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 30.

V preglednici zaznamujte izbrano interpretacijo z "x".

Vodena interpretacija	Samostojna interpretacija

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačen zapis prečrtajte in napišite novega. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z nič (0) točkami. Osnutek interpretacije lahko napišete na konceptni list, vendar se ta pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

a) VODENA INTERPRETACIJA

MART LENARDIČ: Nesrečni Danilo (odlomek)

Mart Lenardič: Čas kratke zgodbe. Ljubljana: Beletrina, 1998. 32–33.

Odločnost nesrečnega Danila

Stekel sem v sanitarijo, da bi si povrnil moči. Varno zaklenjen v kajuti sem nekajkrat potolkel z glavo ob zid ter si z močnimi, raščenimi nohti krepko poškodoval obraz. Na steni nad zapahom je bilo zapisanih nekaj splošnih misli, ki so me živo spomnile, kako sem bil tudi sam ud inštituta, kakšnih bravur so bile deležne moje razprave in javne manifestacije, kako sem vodil sodelavke na koncerte komorne glasbe in poklanjal krasoticam knjige lastne izdelave. Kako se je potem pojavila Jeklenolasa s trepetajočimi smehljaji; kako se je sčasoma zmotila o meni in sem zato težko zbolel; kako jo je on slepil s sladkimi besedami in si jo nekritično prisvajal. Bes, djaur, sem si glasno vzkliknil, prišel je čas boja z velikanom. In tokrat bom jaz velikan.

Odsunil sem vrata odločno, strašno stiskajoč čeljusti krenil naravnost proti njima, ki sta me opazila, vstala in se jela zbegano prestopati. Prisotneži so vzpostavili nekakšen špalir, ki sem skozenj korakal, nepravilna vrsta vlažno se lesketajočih zrkel, nehote sem se zadeval ob začudena telesa, zdaj levo, zdaj desno. Moj pogled je prodiral par metrov pred mano. Odločno sem sklenil pesti, sestavil prste v dva granitna bloka. Že sem bil tik pri njej, ki je plaho dihala, plaho zrla vame. To je torej ljubezen, sem si mislil, rekel pa nisem nobene. Tako čudovito, mucasto ji je vztrepetala ustnica, zdaj bo dejala nekaj lepega, spravljivega in ljubeznivega. Kako lahko je vse, če je človek odločen. Le kako ji je padal pramen jeklenih las na prsi, ki so plale! Sama mi je dobra roka segla po njej, trepetajoči, z vso dlanjo sem ji pogladil telo, srečen, napeto, krvi polno ljubico. Sedaj se bo prižela k meni, voljna, sem se veselil. Sedaj bom spet član inštituta in ji bom podaril otroka. Ob sobotah jo bom vodil v slaščičarno in na grad. Moj veliki dom ne bo več pust in prazen. Takrat pa mi je Načrt pokvaril on, ki je trmasto pristopil in me pretepel.

bravura – navdušeno odobravanje

komorna glasba – glasba za manjše število izvajalcev

bes – zli duh

djaur – nevernik

špalir – ločeni, nasproti stoječi vrsti, postavljeni za slovesen sprejem visoke osebnosti

NAVODILA

- Odlomek opredelite glede na književno zvrst in ga povzemite.
- Razložite problem v odlomku: Zakaj je Danilo nesrečen? Kaj ga vzpodbudi k odločnemu ravnanju? Kako se na to ravnanje odzovejo druge osebe? Citirajte poved, s katero je izražen pomen odločnosti v človekovem življenju.
- Povzemite ugotovitve o književnih osebah in izrazite svoje mnenje o dogajanju v odlomku. Ob primeru iz svojih izkušenj ali izkušenj drugih ljudi presodite, ali so odločni ljudje v življenju zmeraj uspešnejši od neodločnih.
- Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost.

b) SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

IVAN TAVČAR: CVETJE V JESENI (odlomek)

Ivan Tavčar: Cvetje v jeseni. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1979. 124–125.

Blagor ji, da je blagoslovljena, saj od tega blagoslova živi slovenska zemlja!

Kar pa se mene tiče, naglašam zopet in zopet, da zame Meta ni umrla. Zatorej pozneje nisem poznal nikdar več ženske in lahko rečem, da do sedaj še nisem prelomil zvestobe, ki jo dolgujem njenemu spominu.

Gospa Marica se je ironično nasmehnila:

»To se trdi, dokazov pa vendarle ni!«

Odgovoril sem ošabno:

»Ni mi na tem, da mi verjameš!«

»Ali moraš takoj nevljuden postati?« je posegla vmes gospa Mica. Nato pa je nekako nezaupljivo vprašala: »Bi jo bil res vzel, da ni umrla?«

»O tem ne dopuščam razgovora, draga prijateljica!«

»Ne vem, da bi bil vzdržal recimo nekaj let!«

»Vse to, ljuba Mica, sem bil dobro premislil: Naša največja napaka je, da sklepamo zakone brez pravega premisleka. V mojih očeh je zakon predvsem gospodarska pogodba, ki daje strankama enake pravice in enake dolžnosti. Ta pogodba pa nalaga po mestih možem zgolj le zaveze, vam ženskam pa zgolj le pravice.«

Oglasila se je gospa Marica:

»Ti hočeš torej reči, da zakonske žene po mestih ne delamo in da samo jemo?«

Malo sem se umaknil:

»Tega naravnost ne trdim!«

»Pač pa po ovinkih!« je dostavila gospa Dinca.

Nadaljeval sem:

»Ne prepirajmo se! Toliko je jasno, da so zakoni na kmetih mirnejši in zadovoljnejši. Oba zakonska lahko živita v zavesti, da enakomerno vzdržujeta rodbino. Bil sem torej egoist, ko sem se hotel priženiti na Jelovo brdo. Ni se mi sicer posrečilo, ali vzlic temu upam, da mi bodočnost prinese mnogo posnemovalcev. Stvar pa ni malenkostna, stvar je potrebna, če naj izginejo tisti zidovi, ki ločijo dandanes našega kmeta od naših mest!

Tako, častite prijateljice, sem vam vse razodel, kar mi je ležalo na srcu. Ako mi je ušla tu in tam trda beseda, ne štejte mi v zlo! Časi prihajajo, ko se za malenkosti ne bomo več ruvali. Eno je glavno. Naša zemlja se nam ne sme vzeti in narod slovenski mora stati kot večno drevo, ki mu korenine nikdar ne usahnejo! V to moramo delati vsi, na to moramo misliti takoj, ko se zavedamo življenja, misliti takrat, kadar se odločimo za poklic, in predvsem tedaj, kadar se ženimo. Kdor se ženi, naj se ženi tako, da mu bo zakon oklep, ki ga še bolj zveže z domovino, in otroke naj rodi, ki bodo pomnožili slovensko vojsko in armado slovenskih delavcev.«

Jáde! Jáde!

jáde – nar. podvojena pritrdilnica: da, da

NAVODILA

Opreделите odlomek glede na književno zvrst in ga **povzemite**. **Izberite problem** oziroma prvino odlomka in ga/jo **razložite**. **Razlago utemeljite** s primerom iz odlomka. **Povzemite ugotovitve** in **napišite svoje mnenje** o problemu oziroma prvini v odlomku ter na splošno. **Mnenje utemeljite** s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.

Prazna stran